

Vi skulde helst slet ikke have nogen Censor, det er overensstemmende med Grundlovens Opfattelse, at Censur og lignende forebyggende Foranstaltninger ingensinde mere burde finde Sted her i Landet, og det er overensstemmende med den Opfattelse, som straks efter, at vi havde faaet 5. Juni Grundloven, var den raadende her i Landet. Thi i det første Par Aar derefter havde vi slet ingen Censorvirksomhed. Jeg taler nu ikke om, hvad der skete i Albertis Tid, for det var abnorme Forhold. Men naar vi ere inde under normale Forhold og ikke have en Forbryder siddende i den Embedsstilling, hvor man udnævner Censor, skulde man dog kunne vente af en Minister i et Venstreministerium, at selv om vi endelig skulde have en Censor, vilde Ministeren dog ikke opretholde et fuldstændig enevældigt Herredømme over alt Teatervæsen. Men naar man ansætter en Censor saaledes, som denne Censor ansættes, uden at begrænse hans Virksomhed ved nogen Lovbestemmelse, vil det sige, at denne Mand vilkaarligt, kun under Rekurs til en højere administrativ Myndighed, nemlig selve Justitsministeren, kan afgøre, hvad der af dramatisk Kunst maa fremføres i Danmark, og hvad der ikke maa fremføres. Men det vil sige, at man stiller de dramatiske Digtere og den sceniske Virksomhed udenfor Loven, og det er fuldkommen utilbørligt. De dramatiske Digtere saavel som de sceniske Kunstnere maa have Ret til at kræve, at de ligesom alle andre danske Borgere som Borgere i et konstitutionelt Land skulle virke under Ansvar for Loven og Domstolene, men ikke kunne underkastes vilkaarlige Kendelser fra administrative Myndigheder.

Naar Venstre har tænkt sig ved visse Lejligheder at kunne gaa med til, at der blev bevaret en Censor overfor Teatervirksomhed, har det været med det Forbehold, at Censors Virksomhed skulde kontrolleres af Domstolene. I Samlingen 1898—99 indbragte den nuværende Kultusminister (Enevold Sørensen), nuværende Raadmand Philipsen og jeg et Forslag til Lov om Teaterdrift. I dets § 4 er der en Bestemmelse om Censur. Den lyder saaledes: „Af Justitsministeren udnævnes en Censor, hvem alt, hvad der agtes offentlig opført i København, forelægges — ligesom der gives ham Adgang til en Generalprøve — for at han kan paase, at intet opføres offentlig, der strider mod Love eller Politiforordninger, og Censors Kendelse i saa Henseende skal den teaterdrivende holde

sig efterrettelig i 8 Dage, inden hvilken Tids Forløb Censor skal have foranlediget nedlagt et Fogedforbud, der uopholdelig bliver at forfølge ved Domstolene.“ Det er et Udtryk for en Opfattelse, som blev godkendt fra alle Sider i Venstre i Samlingen 1898—99 og i den følgende Rigsdagssamling, og denne Opfattelse hviler paa dette Grundlag: Den dramatiske Digtning og den sceniske Kunst skulde frit kunne udøves under Ansvar efter Lovene og for Domstolene, men der kan være Tale om, at man skal kunne udøve en vis forebyggende Virksomhed af foreløbig Natur overfor Fremførelse af dramatiske Digterværker, idet man kan nedlægge et Forbud ved en Censor, for saa vidt der ellers offentlig vilde blive opført noget, som ikke blot efter Censors Skøn er utiladeligt, men som strider mod Love eller Politiforordninger. Saa skal Censor kunne forbyde det, men ikke som nu forbyde det uden nogen Motivering og forbyde det for stedse aldeles vilkaarligt og aldeles inappellabelt, men blot saaledes at man kan skaffe sig en Kendelse fra Justitsministeren, som ogsaa er en administrativ Myndighed, og det Forbud, som Censor havde nedlagt, skulde saa kun staa ved Magt i 8 Dage, idet man inden den Tids Forløb netop fra Censors Side skulde have foranlediget et Fogedforbud nedlagt, som kunde forfølges ved Domstolene, saa at det altsaa blev Landets almindelige Love og Landets Dommere, de, som i øvrigt fælde Domme i Henhold til Lovene, der kom til at bedømme, hvorvidt et scenisk Produkt var af en saadan Beskaffenhed, at det stred mod Landets Love. Og hvis det ikke gjorde det, skulde dets offentlige Fremførelse ikke kunne forbydes. Det er en Ordning, som er i Overensstemmelse med vor Statsforfatning i det hele og Grundsætningerne for det Rets samfund, vi leve i, og en saadan burde tilstræbes. Men i Stedet for at tilstræbe dette har den højtærede Justitsminister blot kastet et Kødben paa 7,000 Kr. ud til en Mand, som han ønskede skulde have Lov til at fortære det, og det er det, dette høje Ting's Fler tal nu gaar med til at godkende. Dette er ganske utilstedeligt, fuldkommen utilbørligt.

Med Hensyn til Landbrugslotteriet have vi faaet at vide, at den højtærede Justitsminister sammen med den højtærede Landbrugsminister overvejer, hvorledes det heretter skal være med Hensyn til Landbrugslotteriet. Nu turde det vel være en Opfattelse, som har sejret, at denne Koncession til Landbrugslotteriet er givet i Strid